

ונהפוך הוא!

כתב: הרב ד"ר חיים סיימונס

אהדורה נסיונית

שבט תשנ"ט

מכון נחמיה

למחקר תורני ולהכנת חומר לימודי

ע"ש ר' נחמיה ריכרדסון ז"ל

ת.ד. 1775 קרית ארבע

טל: 02-9961252

**"מה אהבתי תורתך,
כל היום היא שיהתי"**

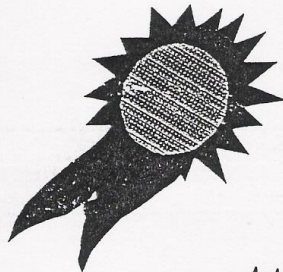
כשאוהבים את הלימודים, לומדים וגם
זוכרים. אנו נלמד בחוברת זו בדרך
מעניינת על פורים, על קריאת מגילה ועל
המצוות האחרות של פורים, וגם
נשתעשע.

התלמיד ילמד על התאריכים השונים של
פורים, על מקומות שבהם חוגגים יומיים
פורים, על כתיבת וקריאת המגילה, על
משלוח מנות, מתנות לאביונים וסעודת
פורים ועל פיוטים שאומרים בפורים.

התרגילים בחוברת וגם השעשועים יסייעו
לתלמידים בלימוד הנושא והבנתו,
והשימוש בתנ"ך ובאטלס יעזור להם
בביצועם.

פּוּרִים אַח

כּהֲלָחָה

המצוות של פורים

כל המצוות של פורים

מתחילות באות מ

מקרא מגילה

משלוח מנות

מתנות לאביונים

משתה ושמחה

המצוות של פורים הן מצוות מדרבנן.

אולם יש אומרים שהמצוות של פורים (או לפחות מצוות קריאת מגילה) נחשבות כמו מצוות מן התורה.

כל המצוות שאנו מקיימים בפורים מזכרות במגילת אסתר. (כפי שנלמד בהמשך החוברת).

קוראים את המגילה בלילה (אפשרי במשך כל הלילה) ועוד פעם ביום (אפשרי במשך כל היום). אולם את מצוות משלוח מנות, מתנות לאביונים ומשתה ושמחה מקיימים דווקא ביום של פורים.

אפילו מבטלים שיעורי תורה כדי לשמוע מקרא מגילה!

תענית אסתר אינה זכר לתעניות שאסתר הכריזה!!

תענית אסתר שצמים בערב פורים, ביום י"ג באדר, אינה זכר לשלוש תעניות שאסתר הכריזה על יהודי מלכות אחשורוש, כמו שכתוב במגילת אסתר: "וצמו עלי... שלושת ימים לילה ויום".

י"ג באדר היה היום שהמן תכנן שבו האויב יהרוג את כל היהודים. לכן, באותו יום היהודים נקהלו וצמו והתפללו לה' שהוא יעזור להם להצליח נגד האויב, וזו הסיבה שאנו צמים בכל שנה ביום י"ג באדר.

תאריכים של פורים

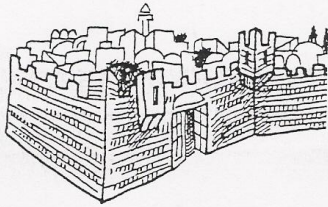
במהלך השנה כל יהודי בעולם חוגג את הימים הטובים באותו תאריך.

אולם לא כן פורים!

מהו המקור לכך שבמקומות שונים חוגגים פורים בתאריכים שונים?

כתוב כאן ילית אסתר ל"ט - ל"ט - י"א:

וַיִּקְהָלוּ הַיְהוּדִים אֲשֶׁר-בְּשׁוּשָׁן, גַּם בַּיּוֹם אַרְבַּעַת עָשָׂר לַחֹדֶשׁ אָדָר, וַיְהִיגוּ בְשׁוּשָׁן, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ, וּבבִּזְזָה לֹא שָׁלְחוּ אֶת-יָדָם. וּשְׂאֵר הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּמַדִּינֹת הַמֶּלֶךְ, נִקְהָלוּ וְעָמְדוּ עַל-נַפְשָׁם וְנוֹחַ מֵאִיְבִיקָם, וַהֲרוּג בְּשִׁנְאֵיהֶם, חֲמִשָּׁה וּשְׁבַעִים אֶלֶף, וּבבִּזְזָה לֹא שָׁלְחוּ אֶת-יָדָם. בַּיּוֹם-שְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ אָדָר, וְנוֹחַ בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר בּוֹ וַעֲשָׂה אֹתוֹ, יוֹם מְשֻׁתָּה וּשְׂמֻחָה.

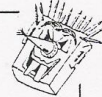
שושן

וְהַיְהוּדִים אֲשֶׁר-בְּשׁוּשָׁן, נִקְהָלוּ בְשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר בּוֹ, וּבְאַרְבַּעַת עָשָׂר בּוֹ, וְנוֹחַ בְּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ, וַעֲשָׂה אֹתוֹ, יוֹם מְשֻׁתָּה וּשְׂמֻחָה.

יומיים מלחמה

על-כן הַיְהוּדִים הִפְרוּזִים, הַיְשִׁבִים בְּעָרֵי הַפְּרוּזוֹת עָשִׂים אֶת יוֹם אַרְבַּעַת עָשָׂר לַחֹדֶשׁ אָדָר, שְׂמֻחָה וּמְשֻׁתָּה וַיּוֹם טוֹב, וּמְשַׁלַּח מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ. פִּירוּשׁ רַש"י: הַפְּרוּזִים. שְׂאִינִים יוֹשְׁבֵי צְעָרֵי מוֹמָה.

באיזה יום "ניקהלו" כל היהודים שבמלכות אחשוורוש?

מה פירוש המלים "ערי הפרזות"?

באיזה יום חגגו בני ערי הפרזות את פורים?

העיר שושן היתה עיר מוקפת חומה, ולכן תיקנו, שבני כל עיר שמוקפת חומה יקיימו פורים ביום ט"ו באדר במקום ביום י"ד באדר.

באיזו תקופה צריכה העיר להיות מוקפת חומה?

נשאלת השאלה, האם העיר צריכה להיות מוקפת חומה עכשיו כדי שפורים יחול בטי"ו באדר, או צריך שתהיה העיר מוקפת חומה בתאריך מסוים בעבר?

מה תקנו חז"ל בנושא?

The Royal Palace
Shushan

פקס : 0098-21-987654

בשנת 14 למלך אחשורוש

ארמון המלך
שושן

טל : 0098-21-123456

בס"ד

אחינו כל בית ישראל

בעזרת השם יתברך, נצחנו את המן הרשע ואת המחשבות הרעות שלו. לכן, לזכר הנס הזה, קבענו שבכל שנה ושנה יהיה לבני ערי הפרוזות יום משתה ושמחה בשם "פורים" בי"ד באדר. גם קבענו שבני ערים מוקפות חומה יחגגו "פורים" בט"ו באדר.

אולם לדאבונו הרב ארץ ישראל חריבה, ולכן אם נקבע שבני ערים מוקפות חומה בימינו יחגגו פורים בט"ו באדר, תתבזה ארץ ישראל.

לכן החלטנו, שבני ערים שהיו מוקפות חומה מימות יהושע בן נון, יחגגו פורים בט"ו באדר. קבענו מימות יהושע, מפני שהמן בא מזרע עמלק, ויהושע בן נון היה הראשון שנלחם בו עמלק.

אנו מתפללים שנזכה לשוב מגלות בבל לארץ ישראל ושנזכה לראות בניית בית המקדש השני בקרוב בימינו, אמן.

ארזכי ואתר
כהסכאת אנשי כנסת הגדולה

העתקים: המלך אחשורוש
אנשי כנסת הגדולה

היכן כתוב במגילת אסתר שמעשה פורים התרחש בתקופת גלות בבל? _____

היכן כתוב שיהושע נלחם בעמלק? _____

"סמוך ונראה"

בתקופת יהושע, ירושלים היתה מוקפת חומה, ומיקומה היה באיזור העיר העתיקה של היום. אולם בימינו העיר היא הרבה יותר גדולה ורק חלק קטן של ירושלים נמצא באיזור זה.

אם כן, מדוע בימינו חוגגים פורים בט"ו באדר בכל העיר ירושלים?

בגמרא כתוב שגם במקום שהוא "סמוך" או "נראה" לעיר מוקפת חומה, חוגגים פורים בט"ו באדר. פירוש הדבר: אם המקום הוא קרוב לעיר המוקפת חומה, אפילו שלא רואים אותה, או אם המקום הוא רחוק, אולם ממנו רואים את העיר המוקפת חומה, חוגגים את פורים ביום ט"ו באדר.

רוב פוסקי דורינו סוברים שכל העיר המוניציפלית לירושלים נכללת בדיון "סמוך ונראה". לכן חוגגים פורים בכל העיר ירושלים רק בט"ו באדר.

אין לו פורים!!!

ההלכות הנוגעות למי שנוסע בפורים מעיר שלא מוקפת חומה לעיר שמוקפת חומה, וגם להיפך, הן מאוד מאוד מסובכות.

לפי כמה פוסקים, מי שנוסע מירושלים לתל-אביב ביום י"ד באדר, ולא חוזר לירושלים עד יום ט"ו באדר, פטור מקיום המצוות של פורים!!!

יומיים פורים

יש ערים שבהן חוגגים יומיים פורים - בי"ד באדר ובט"ו באדר!

מ/ע/?

הסיבה העיקרית היא שיהושע חי לפני כ-3300 שנה, ואיננו יודעים בודאות מיקומן של חומות בהרבה ערים שהיו בימיו.

לפי הגמרא, אם יש ספקות שונים בקשר לחומה חוגגים יומיים פורים - בי"ד ובט"ו באדר.

יוצא מזה, שבמספר ערים בארץ חוגגים יומיים פורים.

בין הערים הללו נכללות:

חברון

שכס

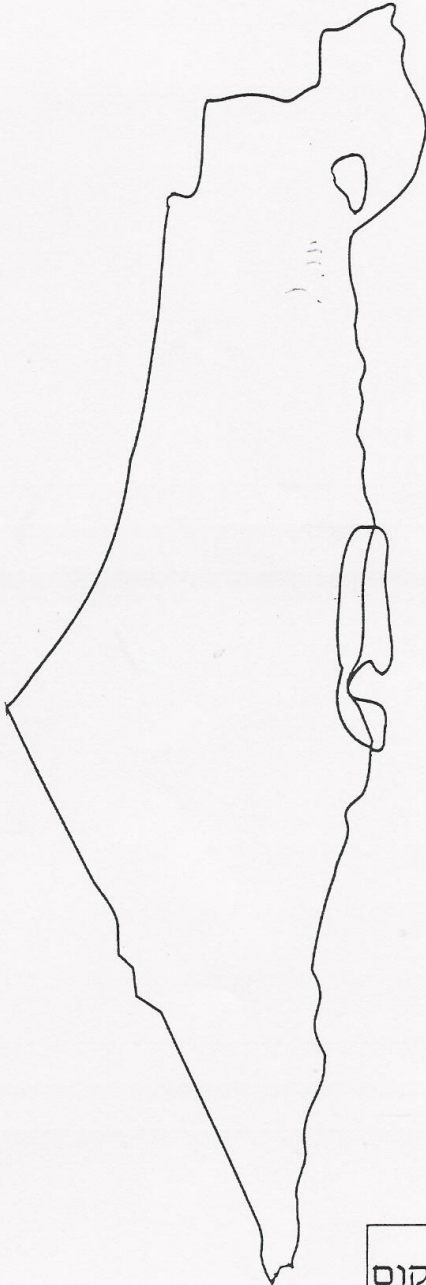
טבריה

צפת

לוד

עזה

יפו

בעזרת אטלס סמן על המפה את מיקום הערים הללו, שהן ספק מוקפות חומה.

ערים ספק מוקפות חומה בחוץ לארץ

יש גם בחוץ לארץ ערים שבהן חוגגים יומיים פורים

בין הערים הללו נכללות

איזמיר בתורקיה

פראג בצ'כיה

בומביי בהודו

בלך באפגניסטן

דמשק בסוריה

ארם צובה (חלב) בסוריה

בגדאד בעיראק

שלוניקי ביוון

קושטא (איסטנבול) בתורקיה

מדוע אין באוסטרליה ערים שבהן חוגגים יומיים פורים?

תפזורת ערים ספק מוקפות חומה

בתפזורת הבאה תמצא שמות של "ערים ספק מוקפות חומה" בארץ ובחוץ לארץ. כל הערים הללו מוזכרות בחוברת זו.

שם כל עיר מופיע במשבצות רצופות. השמות כתובים מימין לשמאל, משמאל לימין, מלמעלה למטה, מלמטה למעלה ובאלכסון.

ו	י	נ	ו	ר	ב	ח	ק	ס	ר
א	י	ג	ש	ע	ר	ל	ג	ע	א
פ	ב	א	ד	ה	ט	י	כ	ז	ק
ר	מ	ר	מ	כ	ש	ש	ז	ה	נ
א	ו	מ	צ	א	י	ז	מ	י	ר
ג	ב	צ	ז	פ	מ	א	ע	ר	ו
י	פ	ו	ד	ק	ת	ע	ז	ב	ת
מ	ז	ב	ג	ש	ק	ו	ש	ט	א
ש	ס	ה	ע	מ	ב	ר	ס	ש	ו
י	ב	ל	ו	ד	א	ד	ג	ב	ז

המצוות של פורים בעיר ספק מוקפת חומה

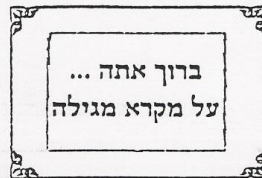
ב-י"ד באדר

מקיימים את כל המצוות של פורים כמו בעיר שאינה מוקפת חומה. כמו-כן, מברכים על קריאת המגילה, אומרים "על הניסים" בתפילת עמידה ובברכת המזון, וקוראים בתורה "ויבא עמלק".

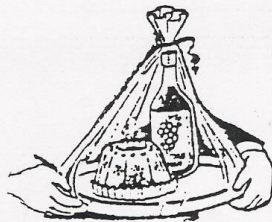

ב-ט"ו באדר

קריאת מגילה
קוראים בלילה וגם ביום

אמירת ברכה על קריאת המגילה
לא מברכים גם בלילה וגם ביום

משלוח מנות

יש חילוקי דעות, אולם המהדרים מקיימים

מתנות לאביונים

יש חילוקי דעות, אולם המהדרים מקיימים

סעודת פורים

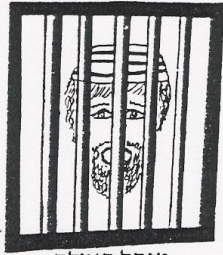
יש חילוקי דעות, אולם המהדרים מקיימים

אמירת "על הניסים" בתפילת עמידה ובברכת המזון
יש שאומרים, ויש שלא אומרים

קריאת התורה - "ויבא עמלק"
רוב רובם לא קוראים בתורה

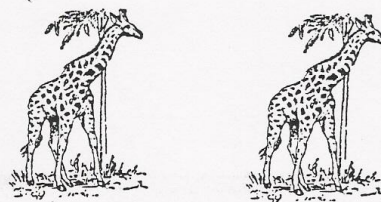
מנהל האולם
(כרגע בכלא)

אולם ג'ירפיים לשמחות בני מצווה

טל: 00-000001 פקס: 00-000002
email: giraffe@longneck.com

כ"ב בטבת תשנ"ה

בס"ד

לכ' המשרד לענייני דתות
ירושלים

שלום רב,

הנדון: פצויים עבור חודש אדר א'

כידוע שנה זו היא שנה מעוברת, ובמקום חודש אדר יש חודש אדר א' ואדר ב', ועם ישראל צריכים לחכות עד אדר ב' כדי לחגוג את פורים.

כמו-כן, מקבע בהלכה שמי שנולד בחודש אדר בשנה פשוטה, והשנה שבה הוא מגיע לגיל המצוות היא מעוברת, הוא צריך לחכות עד אדר ב'.

שנות תשמ"ב ותשמ"ג היו שנים פשוטות, ולכן ילד שנולד באדר תשמ"ב, וילדה שנולדה באדר תשמ"ג, יגיעו לגיל המצוות רק באדר ב' בשנה זו.

לכן במשך כל חודש אדר א' בשנה זו, לא תהיינה שום שמחות בר-מצוה או בת-מצוה. היות ואולמינו מיועד רק לשמחות הללו, אנו נאלצים מחוסר ברירה לסגור אותו במשך כל חודש אדר א'.

אנו פונים אליכם בבקשה לפצות אותנו על הפסדי ההכנסות בחודש זה.

מחכים לתשובתכם וגם לש'ק שלכם.

בכבוד רב,

הנהלת אולם ג'ירפיים

קריאת המגילה

כתוב כאגילת אסתר

והימים האלה, נזכרים ונעשים בכל-דור ודור, משפחה ומשפחה, מדינה ומדינה ועיר ועיר, וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא-יסוף מזרעם. (אסתר ט כט)
על המלה "נזכרים", רש"י מפרש: נקריאת מגילה.

קריאת המגילה בשפה היוונית

מגילה כתובה ביוונית

כל יהודי מקיים מצוות קריאת מגילה אם הוא שומע את המגילה בלשון הקודש, אפילו אם הוא לא מבין שום מילה בלשון הקודש!
אולם אפשר לקרוא את המגילה הכתובה בכל שפה שבעולם ולקיים את המצוה, **בתנאי שהוא מבין שפה זו.**

יוצאת מן הכלל היא **השפה היוונית**, ואפילו מי שלא מבין יוונית כלל, יכול (לפי דעת הרמב"ם) לשמוע את המגילה הכתובה ביוונית ולקיים את המצוה!!
הסיבה היא, ששפת יון היא יותר יפה משפות אחרות.